

Jana MĚRKOVÁ: *Církevní poměry na Sedlčansku ve druhé polovině 14. a v 15. století*. Bakalářská práce. Ústav českých dějin. Filozofická fakulty Univerzity Karlovy v Praze, Praha 2010, 83 stran včetně příloh.

Autorka pojala svou práci lokálně historicky. Svou pozornost soustředila na město Sedlčany a devět dalších farních obcí. Předmětem jejího bádání tedy není celý vltavský děkanát, ale pouze jeho část – sedlčanský region - a hlavním cílem je popsání církevních poměrů před husitskou revolucí a jejich porovnání s pozdějším dynamickým vývojem. Vedle zásadní části práce, která je zaměřena na tento cíl, je připojena také kapitola o vývoji Sedlčanska před husitskou revolucí a v jejím průběhu. Jako třesnička na dortu pak na závěr následuje kapitolka o slavnosti *Rosa*, jejím historickém kontextu a moderní prezentaci.

J. Měrková pro svou badatelskou práci využila základních pramenných edic, totiž konfirmačních knih, soudních akt pražské diecéze, register papežských desátků a řady *Regesta diplomatica*. Z narativních pramenů je citována kronika Vavřince z Březové a Staré letopisy české. Autorka pracovala s poměrně ucelenou sekundární literaturou k regionálním dějinám Sedlčanska, naopak víceméně opominula práce obecnější. Pomineme-li už zahraniční literaturu a teoretické studie věnující se právní stránce obsazování beneficií, postrádám zejména odkazy na práce českých a moravských historiků k církevně-správním dějinám a práce s obdobnou tematikou z jiných regionů, které přímo vybízejí ke komparaci. Doporučila bych rozšíření literatury alespoň o studie F Šmahela (*Dvanáct pramenných k sociálním poměrům na Tábořsku od poloviny 14. do konce 15. století a Farní majetek v přehusitských Čechách: případ Tábořska*) a J. Michálka (*Ústecký děkanát v době předhusitské. Vymezení polohy a vývoj farní struktury* či *Jablonský děkanát v době předhusitské a husitské* nebo *Farní klérus ústeckého děkanátu v době předhusitské*) a z obecněji zaměřených prací alespoň o fundamentální studii Z. Hledíkové *Struktura duchovenstva ve středověkých Čechách*.

Autorka začíná svůj výklad dějinami města Sedlčan jako centra společenského i politického dění od jeho historických počátků až do druhé poloviny 15. století. Tato část je zcela založena na základní historické literatuře a přináší obecný rámec pro následující výklad, zejména pro pochopení postavení Sedlčanska za husitské revoluce. Poněkud nesourodě působí drobná kapitola o stavebních pamětihodnostech města Sedlčan. Pokud by měla být ilustrací pro následující výklad, měla být doplněna o zprávy o vybavení středověkých sakrálních památek, např. zprávy o oltářích, pokud jsou dochovány apod. Možnosti tohoto směru studia autorka naznačuje i v kapitole *Církevní situace v Sedlčanech*. Jádro práce J. Měrkové leží ve čtvrté kapitole s názvem *Církevní správa na Sedlčansku v předhusitské době*. Po velice stručném popisu vltavského děkanátu (snad bych raději uváděla standardní název obce *Kamberg*, s. 20) přechází k deseti konkrétním lokalitám, ve kterých se z dochovaných pramenů, především konfirmačních knih, pokusila rekonstruovat řady farářů. V tomto případě autorka vytvořila základ pro budoucí analytickou práci. Je trochu škoda, že nevyužila, resp. nevyčerpala, všechny prameny beze zbytku. To platí zejména v případě soudních akt či erekčních knih. Jako příklad uvádím faráře Štěpána ze Sedlčan, jehož směnu křečovické fary ilustruje vedle konfirmačních knih i záznam v soudních aktech (SA V, s. 323) nebo případ kaplanství v Počepicích, kde autorka opomněla citovat záznam v erekčních knihách (LE III, s. 324). Mám k autorce otázku, zda některý z kleriků, byť autorka kriminální delikty u svých kleriků nepředpokládá, nemohl být zachycen v *Aktech korektorů duchovenstva*. Za pozornost by také stálo prověření zdrojů údajů o farářích v Habartově práci *Sedlčansko, Sedlecko a Voticko*, kterou autorka cituje. Velmi zajímavé jsou zprávy o střídnicích (jako např. sedlčanský případ z počátku 15. století), jejich působení, resp. zastupování na farách. Toto téma si zaslouží větší

pozornost badatelské obce. J. Měrková věnovala také významnou pozornost vývoji patronátních práv ke sledovaným beneficiím před husitskou revolucí i na jejím počátku. V těchto ohledech je její práce velmi záslužná a potvrzuje výzkumy Z. Boháče. Autorka se pokusila o analytické studie společenského postavení držitelů patronátních práv, migrace farních kleriků a jejich vyššího vzdělání. Zde ji do značné míry limitoval omezený teritoriální rozsah její práce. Do budoucna by se určitě vyplatilo dokončit výzkum celého vltavského děkanátu. Přesto jsou však její zjištění zajímavá a přínosná.

Závěrečné dvě kapitoly jsou věnovány vlivu husitské revoluce na vývoj církevní správy v Sedlčanech a historickému pozadí slavnosti *Rosa*. V této části práce kladně hodnotím pasáže o Janu Husovi v lidové tradici českých novověkých dějin. Tzv. druhý život vůdčí osobnosti českého reformního hnutí je dodnes předmětem historického bádání. Pokud se však dotkneme tématu husitské revoluce, nutně se musí objevit otázka po orientaci místního duchovenstva po jejím vypuknutí. Nedochovaly se žádné podrobnější zprávy o věrnosti místního duchevenstva straně „pod jednou“ či o jeho přechodu na stranu „pod obojí“, než jsou ty zpracované na s. 64 ? Poslední kapitola je věnována sedlčanské slavnosti *Rosa*, opěvující vítězství města nad Žižkou v r. 1420. J. Měrková načrtla etnografický rámec slavnosti a věnovala se historickému původu fiktivního vítězství a hledání analogie na českém území. Čtenáře práce by jistě zajímalo, zda lze podle autorčiných zjištění počátek těchto slavností přesněji datovat a které prameny o nich přinášejí nejstarší zprávy.

Předkládaná bakalářská práce splňuje nároky na ni kladené a z těchto i výše uvedených důvodů ji navrhuji k obhajobě. Prozatím se přikláním k hodnocení velmi dobře, záleží na průběhu obhajoby.

V Praze 28. srpna 2010

PhDr. Eva Doležalová, Ph.D.